

KLUSSEN EN JEZELF BEVRAGEN

Om goed te kunnen spelen, moet je kunnen relativeren. Actrice Malou Gorter (50) zoekt de balans tussen werk en ontspanning door te klussen op Grietje. Gelukkig is er altijd genoeg te doen op een luxe-motor uit 1926.

Tekst **Corine Nijenhuis**

Toen Malou Gorter (1968) genomineerd werd voor de Theo d'Or (de jaarlijkse toneelprijs voor de beste vrouwelijke hoofdrol) ontving ze de verslaggever in haar schilderskloffie op scheepsklompjes. Niet omdat ze dat koket vond, maar omdat ze aan het klussen was. Dat doet ze zo vaak mogelijk. Omdat het relativerend is om na het spelen of repeteren met de handen te werken. Die behoefte komt goed uit. Want Grietje, de luxe-motor waarop Malou samen met haar man Roel Evenhuis, zoon Stach en dochter Zora woont, stamt uit 1926. Dus er is altijd werk voorhanden.

Malou ontving de toneelprijnominatie voor de tien uur durende marathonteatervoorstelling *Borgen*. 'Leuk, uiteraard. Maar in wezen niet belangrijk. Niet voor wie ik ben. Of voor wat ik wil.' Ze speelt veel in gesubsidieerde toneelstukken. Die subsidie wordt, via het rijk, door de burger betaald. Dat brengt verantwoordelijkheid met zich mee. Wat is belangrijk om de kijker te tonen, wat is mooi om te zien? Als voorbeeld noemt ze de huidige voorstelling waarin ze speelt: *Kras* van Judith Herzberg. 'Een stuk over dementie, waarin het personage tijdens een monoloog concludeert dat ze nooit zichzelf is geweest. Geen contact heeft gehad met haar kinderen. Een spijtig einde. Stel dat er vier

mensen in de zaal zitten die zich herkennen. Die besluiten het alsnog anders te gaan doen. Dáárvoor maak je theater.'

BRAVOURE

Het verlangen om te spelen begon in de kindertijd. Malou kwam veel in het theater, haar moeder was betrokken bij de oprichting van de Toneelschuur. Vanaf haar twaalfde werkte ze er in de garderobe. Het jassengeld mocht ze houden, en ze mocht gratis naar iedere voorstelling. 'Dan dacht ik: dat wil ik ook. Hoewel ik eigenlijk niet durfde.'

Ze deed het toch; auditie op de toneelschool in Amsterdam. Toen ze werd afgewezen, ging ze naar de dramadocentopleiding in Utrecht. Ze viel er voortdurend in slaap. Zelf dacht Malou dat ze een slaapziekte had, maar een docent zag dat anders. Die vroeg haar of ze niet gewoon op de verkeerde plek zat? Dus deed Malou nogmaals auditie op de toneelschool in Amsterdam, en werd aangenomen. Niet dat het toen gemakkelijk werd. Halverwege het eerste jaar werd haar geadviseerd van school te gaan. 'Ik schrok me rot. Maar er gebeurde wel wat.' Ze besloot het jaar af te maken. 'Na die afwijzing kreeg ik een soort bravoure. Ik wilde dat er naar mij gekeken werd.'

Dat is gelukt. Direct na haar afstuderen werd haar een contract bij Toneelgroep Amsterdam aangeboden. Ze speelde drie seizoenen bij het gezelschap, om daarna freelance te gaan. Vele stukken bij diverse toneelgezelschappen volgden, zoals Het Zuidelijk toneel en Alex d'Electrique, maar ook rollen in televisieproducties waaronder *Klokhuis*, *Baantjer* en een hoofdrol in *Annie*. Tot ze in 2008 besloot zich verbinden aan het Noord Nederlands Toneel.

OEFENSCHIEPJE

Malou en haar gezin moesten in Groningen gaan wonen, in elk geval voor een jaar. Het stond buiten kijf dat Grietje zou meeverhuizen vanuit Amsterdam. Het woonschip was gemotoriseerd, ze kon er zelf heen varen. Malou en Roel hadden de luxe-motor enkele jaren eerder gekocht, na eerst twee jaar op 'het lelijkste schepje in de Houthaven' te hebben gewoond. Daar hadden ze flink wat aan verbouwd: 'We zagen het als een oefenschipje.' Om ervaring op te doen voor het schip dat ze zich wensten, maar nog moesten vinden. Dat werd Grietje.

Grietje was dan wel ingetimmerd, maar ook daar moest heel wat worden verbouwd. Het vlak werd gedubbeld, de luikenkap vervangen en nog zo wat stevige klussen. Van varen was het nog niet gekomen toen ze naar Groningen vertrokken. Maar de motor was gereviseerd, de elektronica nagekeken. Malou noch Roel had vaarervaring met een groot motorschip, daarom voer een bevriende schipper ter ondersteuning mee. Op een windstille dag vertrokken ze uit de Amsterdamse Houthaven. Tot de Oranjesluis verliep alles prima; toen begon de motor te roken. Oververhit.

Grietje ging als sleep het IJsselmeer over. Langs zij bij Henriëtte, het schip van de burens die juist op vaarvakantie gingen. Tegen de tijd dat Lemmer in zicht kwam kreeg Roel de motor weer aan de praat – hij had de hele overtocht in de machinekamer doorgebracht. Op eigen kracht voer Grietje de Noorderhaven binnen. Een vrijhaven zonder vaste ligplaatsen, waar elk varend schip mag afmeren voor onbepaalde tijd. 'We vonden het doodeng. Want al is het een vrijhaven, veel schepen liggen er al lang. Die komen na de zomer terug van het varen.' Toch hebben ze nooit kwade gezichten gezien toen ze Grietje afmerden op een lege plek. Het schip bleef er twee jaar liggen.

BLIJVEN RELATIVEREN

Inmiddels ligt de luxe-motor weer in Amsterdam. En is Malou opnieuw freelance actrice. Ook onveranderd is haar werkhethiek. Voor elke rol doet ze diepgaand onderzoek naar haar personage. Daarbij is het zaak om na te denken over diens motivatie. Want aan de basis van ieder gedrag ligt een goede beweegreden. Zoals bij de moeder die ze speelt in de nieuwe televisieserie *Oogappels*, die vanaf begin volgend jaar wordt uitgezonden. Een rigide vrouw die haar dochters streng opvoedt. 'Het is leuk om een hard personage niet neer te zetten als een rotwijf, maar als iemand bij wie je een handicap vermoedt.'

Malou vindt het interessant, nadenken over mensen. Uitzoeken waarom ze zijn hoe ze zijn. 'In een ander leven zou ik psychologie studeren.' Al kun je zeggen dat haar vak daar tegenaan schuurt. Want om te doen wat ze doet is zelfinzicht onontbeerlijk: 'Als acteur moet je jezelf voortdurend blijven bevragen.' En relativeren, door zo nu en dan met de handen te werken. Gelukkig valt er aan Grietje nog genoeg te klussen. ●

Malou op het witte doek zien? Ze is nu te bewonderen in de kerstfilm All You Need Is Love, waarin ze redacteur Arianne speelt.

